

mavrica

2018, letnik 11. št. 40

KOLOFON:

Založnik:

SKD Istra Pula,
Držičeva 2, 52100 Pula, Hrvatska

Ime publikacije:

Mavrica

2018, letnik 11, št. 40

Urednica: Maja Tatković

Uredniški odbor:

Klaudija Velimirović, Danica Avbelj,
Danica Bojković, Mirjam Pram

Lektoriranje slovenskega jezika:

Mateja Klemenčič

Oblikovanje in grafična priprava:

AIKO, Maja Cerjak s.p.

Tisk: Tiskara Nova

Fotografija na naslovnici:

Advent v Zagrebu, Zdenko Mlinar

Fotografija na zadnji strani:

Pomlad se prebuja

Naklada: 300 izvodov

Mavrica je glasilo društev:

SKD Istra Pula
SKD Oljka Poreč
SKD Ajda Umag

Uradne ure Skd Istra Pula:

Uradni dnevi: 10.00 – 12.00

razen ob četrtkih: 16.00 - 18.00

Facebook ime: Skd Istra Pulj

Spletna stran: www.skdistra.hr

Prispevke za Mavrico pošljite na:

slovinci@skdistra.hr

Glasilo sofinancirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu, Savjet Republike Hr-
vatske za nacionalne manjine,
Mesto Pula

Fotografije:

Če ni drugače navedeno so fotografije last Skd
Istra Pula, ostalih slovenskih društev v Istri,
Fotolie, Slovenske turistične organizacije in
drugih internetnih virov.

Minilo je kar nekaj časa, odkar smo se nazadnje brali. Ko pišem ta uvodnik se člani zbora Encijan odpravljajo na potovanje v Aumetz v Francijo, kjer bodo nastopali tri dni zapored. O tem boste, seveda, brali v naslednji Mavrici. V tej pa smo vam pripravili utrinke nekaterih preteklih dogodkov v društvu; ob dnevu ljubezni sta nas v puljski Knjižnici in čitalnici obiskala Friderik II Celjski in Veronika Deseniška, ob dnevu žena pa je recital Samo ljubezen navdušil publiko v Galeriji SKD. V tej številki vas bomo peljali tudi na koncerte Encijana ter na velikonočno predstavitev članic naše kreativne delavnice na puljski tržnici. Aprila so nas obiskali rojaki iz Avstrije, zbor Pavlove hiše »Člen 7« je zapel v naši galeriji. Obisk v Avstrijo bomo vrnili junija. Iz Umaga so nam poslali kar tri prispevke o svojem delovanju. Učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika je poročala o srečanju učiteljic slovenščine na Reki, kar je zagotovo velikega pomena za slovenščino na Hrvaškem. Prvega marca se je poslovila dotedanja tajnica društva Vesna Vukšinić Zmaić, zato lahko v tej številki Mavrice preberete vtise o njenem delovanju, ki jih je zapisala Klaudija Velimirović. Zanimivi bodo tudi fotografski utrinki s poslovnih zabav. Ker je pomlad idealen čas za razstrupitev telesa, smo vam pripravili nekaj nasvetov o šparugah, špargljih ali divjih beluših, kot jim pravimo. Ko preberete Mavrico pa brž v naravo po šparglje in sprostitev na sonce.

Do naslednje Mavrice,

Maja Tatković, urednica

04 *Dogodki v društvu*

Friderik in Veronika v puljski knjižnici
Samo ljubezen
Kreativke na tržnici

07 *Gostovanja*

Encijan v Bazovici
Primorska poje
Zbor Pavlove hiše v Galeriji

13 *Dogodki v društvu*

11. večer nacionalnih manjina Bjelovar
Glasbeno - literarni večer v Umagu
Kulturni večer v Gračišću

19 *Učimo se slovenščino*

Srečanje učiteljic slovenščine na Reki

21 *Dogodki v društvu*

Poslovila se je Vesna
Ustanovitev koordinacije nacionalnih manjšin v Pulju

24 *Zdravo življenje*

Šparglji – naravni spomladanski detox

26 *Vabilo*

Mreža Alpe - Jadran za mlade

27 *Dogodki v mestu*

Vesna V. Zmaić

f
.....Friderik in
Veronika

Na praznik zaljubljenih smo v puljski Mestni knjižnici obeležili slovenski kulturni praznik, Prešernov dan, in obudili spomin na resnično ljubezen med Friderikom in Veroniko.

Gradivo za razstavo je zbral France Kralj. Dogodka so se udeležili pomembni gostje - namestnica župana Pulja, Elena Puh Belci, Matjaž Marko, minister svetovalec na Veľeposlaništvu Republike Slovenje v Zagrebu, in pa Srečko Maček, predstavnik Osrednje knjižnice Celje, ki je bila tudi pobudnik tega dogodka. Program so popestrili igralci Ljubiteljskega gledališča Teharje - Celje, ki je sodelovalo z odlomkoma drame Herman Celjski avtorja Antona Novačana. Da bi bila prireditev še toliko bolj slavnostna, so s primer-nim izborom pesmi poskrbeli člani zbora Encijan pod vodstvom Paole Stermotic.

Encijan je zapel na otvoritvi razstave

Iz dramske uprizoritve o Frideriku in Veroniki

Maja Tatković

S
.....amo
ljubezen

Ob Mednarodnem dnevu žena so članice dramske sekcije s svojim vodjo Šandorjem Slackim pripravile recital, ki je na deževni večer vse spomnil, da je ljubezen res najpomembnejša.

Intimistično vzdušje, katerega so z interpretacijo poezije znanih slovenskih in hrvaških pesnikov pričarale članice dramske sekcije Slovenskega kulturnega društva Istra, je v soboto, 3. marca, prisotno publiko popeljalo v svet ljubezni. Antonija, Damijana, Danica, Klaudija, Štefanija, Vesna in Vida so recitirale in zapele pesmi Franceta Prešerna, Janeza Menarta, Toneta Pavčka, Vesne Parun in drugih, tako slovenskih kot tudi hrvaških pesnikov. Damijana in Štefanija pa sta predstavili tudi svoje avtorske pesmi. Večna ljubezen, mladostniška ljubezen, ljubezensko trpljenje in hrepenenje, ljubezen v poznih letih, izgubljena ljubezen ... Vse različne oblike ljubezni so prišle na vrsto. Publika je bila navdušena nad tako nenavadno prireditvijo, članice sekcije in njihov vodja pa so obljubili, da bodo še kdaj priredili kakšen podoben recital.

Antonija, Vesna, Danica, Štefica, Vida, Damijana, Klaudija

Ljubezenske pesmi so navdušile publiko

Maja Tatković

K
.....

reativke na tržnici

Kljub slabi vremenski napovedi, članice kreativne delavnice so se predstavile Pulčanom in njihovim gostom 31. marca na stojnici na puljski tržnici. Izdelale so veliko različnih izdelkov na velikonočno temo. Obiskovalci so navdušeno komentirali izdelke, one pa so podelile kar sto nageljnov. Posebej veseli so bili turisti, ker so na veliki pirhi bila izpisana velikonočna voščila v različnih evropskih jezikih.

Kreativke na tržnici

Tea ob stojnici SKD

Velikonočna voščila v številnih evropskih jezikih

Maja Tatkovič

Encijan v Bazovici

Reški rojaki so v soboto, 10. marca povabili zbor Encijan, da s svojim nastopom polepša proslavo Mednarodnega Dneva žena. Dvorana Slovenskega doma Bazovica je bila polna, publika pa je bila navdušena nad nastopom Encijana. Slovenija, od kod lepote tvoje, Bele ladje, Ruža crvena - so le nekatere pesmi, ki jih je publika pela skupaj z Encijanci.

Nastop Encijana

Predsednik zbora Branko Velimirović je vsem ženskam voščil njihov dan

Publika je pela skupaj z Encijanom

Zbor KUD Bazovica

Klaudija Velimirović

ostovanje zbora Encijan v stari Gorici

Zbor Encijan se že vrsto let udeležuje tradicionalne manifestacije Primorska poje, ki jo organizira Zveza pevskih zborov Primorske.

Zborovsko petje ima v Sloveniji dolgo tradicijo in zavidno številčnost, saj ima zbor skoraj vsaka vaška skupnost, šola, razna društva ... Z željo, da se zborovsko petje še bolj uveljavi in predvsem, da se zborom omogoči primerjava dosežkov, se v Sloveniji organizira cela vrsta področnih revij.

Tako je v drugi polovici 60. let, ko so se s študija v svoje domače kraje na Primorskem začeli vračati učitelji glasbe in ustanavljati številne nove zборе, zaživela ideja o srečevanju zborov. Najprej je bilo ustanovljeno Združenje primorskih pevskih zborov, ki se je naknadno preimenovalo v Zvezo. Ta je tudi organizator vsakoletne revije, ki je skozi leta postala vse bolj množično obiskana. Letos se je odvila že 49. zapored s celo 208 sodelujočimi pevskimi zbori in pevskimi skupinami, predvsem s Primorske ter nekoliko iz zamejstva, iz Hrvaške in Italije.

Organizator na podlagi prijav sestavi razpored po krajih Primorske, Italije in Hrvaške.

V vsakem kraju na koncertu sodeluje povprečno 5 do 6 zborov,

Ogromni aplavz za Encijan na Primorska poje

odvisno od zmožnosti lokalnega organizatorja. Letos je bila revija organizirana v 32 krajih in je potekala od 2. marca do 22. aprila.

Encijan je nastopal 18. marca v italijanski Gorici, in sicer v Kulturnem

centru Lojze Bratuž. Objekt premore dobro opremljeno koncertno dvorano z odlično akustiko.

Pred polno dvorano so nastopili še Učiteljski pevski zbor OŠ Pivka, Ženski pevski zbor Kras, Opatje

selo, Moški pevski zbor Kras, Opatje selo, Nonet Primorsko, Mačkolje, Mešani pevski zbor Košana, Ženska vokalna skupina Barkovlje in otroški sestav Glasbena kambrca. Prav slednja dva sta posebno navdušila, saj ju je publika nagradila z gromkim aplavzom. Zborovodkinja Aleksandra Pertot je z obema sestavoma hkrati na odru izvedla pravi performans. Pevke in otroci so pesmi ne samo zapeli ampak tudi efektno odigrali, kar je zelo popestrilo njihov nastop. Seveda smo tudi pevke Encijana, zahvaljujoč naši zborovodkinji Paoli Stermorič, nagnjene k bolj obogateni interpretaciji skladb. Trudimo se namreč, da naš nastop ne predstavlja zgolj točno odpete note,

ampak poskušamo s celim svojim bitjem izraziti emocije, ki jih pesem nosi, in jih posredovati publiki.

To publika vedno prepozna in tudi tokrat nas je nagradila z dolgim aplavzom.

Povzeto po:
Pavelhaus/
Pavlova hiša/
pavel house

Z
.....

bor Pavlove hiše v Galeriji

"Člen 7", zbor Pavlove hiše iz Avstrije je nastopil v soboto, 7. aprila 2018 v polni Galeriji SKD Istra. Avstrijski rojaki so zapeli 12 pesmi, med katerimi kar 9 slovenskh. Pred koncertom so obiskali tudi Slovenski dom, kjer jim je predsednica Danica Avbelj predstavila delovanje in zgodovino društva. To pa ne bo konec druženja, ker bo naš zbor "Encijan" junija zapel v Pavlovi hiši.

Pavlova hiša se je kot kulturni dom štajerskih Slovencev od otvoritve leta 1998 etablirala na področju, ki ga ni bilo lahko pridobiti zase. Po začetkih, iz mešanice strahu in iz zgodovine zraslega nezaupanja sledečega neupoštevanja, se je medtem razvila v fiksno točko štajerske kulturne scene. Vsestranski kulturni program in ne nazadnje oseba prizadevanja sodelavk in sodelavcev so v zadnjih letih tudi v bližnji okolici dosegli takšno sprejemljivost in spoštovanje, brez katerega b bilo uspešno manjšinsko

Rojaki iz Avstrije na kavici v društvu

in kulturno delo ne ali le stežka izvedljivo.

Leta 1837 zgrajeno kmetijo, ki je bila vaščanom in vaščankam znana pod imenov „Grofhaus/Grofova hiša“, je kulturno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko pridobilo leta 1995. Družina Avgusta Pavla je živelav prav v tej hiši na začetku 20. stoletja. V naslednjih dveh letih se je pripadajoče posestvo renoviralo oob finančni pomoči Avstrije in Slovenije ter ozirajoč se na zgodovinsko gradbeno substanco. Nastal je odoben kulturni center.

Ideja „hiša za vse“ in o kulturnem centru za manjšino ni ostala nekritizirana. O tem priča tudi odklonilna drža takratnega občinskega sveta občine Radgona – okolica/Radkersburg – Umgebung. Ta se je takrat enoglasno izrekel proti podpori s strani društva vloženi prošnji za deželno subvencijo za to adaptacijo. Prva prireditev v adaptirani hiši je bila 17. oktobra 1997 pod varnostno zaščito in v senci sledečih sovražnosti in groženj.

Do današnjega dne je sodelavcem Pavlove hiše uspelo s številnimi prireditvami in živečim posredovalnim delom v bilateralnom ter multilateralnom kontekstu doseči sprejemljivost na območju, ki je bilo na začetku z mnogih strani zavračano. Za mnoge ljudi je Pavlova hiša postala kraj srečevanja.

Nesporno je dejstvo, da je štajerski obmejni prostor s Pavlovo hišo dobil pomemben nov kraj srečevanja in medsebojnega spoznavanja, ki je medtem cenjen daleč čez meje regije.

Nastop zbora člen 7 v naši Galeriji

Vesna Šereš

S
.....

večer nacionalnih manjina Bjelovar

25. novembra 2017 je češko društvo „Češka obec“ iz Bjelovarja že 11. zapored organiziralo manifestacijo »Večer nacionalnih manjina« pod pokroviteljstvom Grada Bjelovar in Savjeta za nacionalne manjine RH. Bjelovar je kot multikulturno mesto prav gotovo najprimernejši za to, saj na njegovem območju živijo predstavniki vseh 22 narodnih manjšin na Hrvaškem. Prireditelj je priložnost, da se pokaže bogastvo kulture, raznolikost in tudi medsebojno sožitje, sprejemanje in spoštovanje.

Z veseljem smo se odzvali povabilu organizatorjev, da slovensko narodno manjšino v Bjelovarju predstavi naša Ajda. Folklorna skupina in še tri članice društva, med njimi predsednica Danica Bojković, smo se na pot odpravili v petek, 24. novembra. Gostitelji so nas lepo sprejeli, nam organizirali nočitev v novem dijaškem domu in nam naslednji dan pripravili vodeni ogled mesta Bjelovar. Popoldne je sledila generalna vaja za nastop in priprava panoja v dvorani, na katerem je vsaka narodna manjšina postavila na ogled svojo narodno nošo in ročna dela. V avli pred dvorano smo bogato obložili mize s tradicionalnimi slovenskimi jedmi in sladicami, ki smo jih pred prireditvijo ponudili v pokušino obiskovalcem. Naša kulinarčna skupina se je zelo potrudila in pripravila bogato ponudbo, od ričeta, ajdovega kruha z orehi, do sladkih potic in drobne-

ga peciva. Zvečer, ko so obiskovalci do zadnjega kotička napolnili veliko šolsko-športno dvorano pa se je začel živopisen program, v katerem se je predstavilo devet narodnih manjšin in posebni gostje iz hrvaškega društva HORKUD Golub Bjelovar ter bošnjaško društvo »Ansambl Bosnia folk« Zenica iz Bosne in Hercegovine. Naša folklorna skupina se je dobro

Folklorna skupina Ajda

odrezala, zaplesala je splet slovenskih plesov in za konec še živahno polko Muzikant. Pozitivna energija več kot štiristo nastopajočih se je prenesla na navdušeno publiko, ki je ves čas sodelovala s ploskanjem. Zelo pohvalno je, da je bilo med nastopajočimi in obiskovalci veliko mladih, kar je garancija za uspešno delo še naprej.

Po prireditvi smo se ob večerji povsnelili z drugimi nastopajočimi, nato pa se še pred polnočjo odpravili proti Umagu zaradi slabe vremenske napovedi. To lepo druženje v Bjelovarju nam bo ostalo v lepem spominu. Ob slovesu smo prijaznim gostiteljem obljubili, da se naslednje leto spet vidimo.

Slovenska narodna noša

Zora Grbac, Monika Vračar in Danica Bojković ob stojnici s tradicionalnimi slovenskimi jedmi

Irena Blažič

lasbeno literarni večer v Umagu

Slovensko kulturno društvo Ajda Umag je za tokratni slovenski kulturni praznik pripravilo bogat in obširen program z umetnikoma pianistom Bojanom Glavino in pisateljem Vanjo Peganom ter nastopi članov in članic društva.

Tokratni kulturni praznik je bil za naše društvo še posebej svečan, saj je dr. Zvone Žigon, sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, predsednici društva Danici Bojković predal Slovensko nagrado za družbeno odgovornost HORUS 2017 v kategoriji Podjetnik s slovenskimi koreninami, ki deluje v zamejstvu oz. po svetu. Poleg njega so se proslave udeležili tudi mag. Matjaž Marko, minister svetovalec na Veleposlaništvu RS v Zagrebu, Jasmina Ilič, glavna tajnica Združenja Slovenska izseljenska matica, župan Umaga Vili Bassanese, dr. Jurica Šiljeg, predsednik Gradskog vijeća Grada Umaga, predstavniki drugih SKD iz Istre in seveda člani Ajde ter krajanji Umaga.

Kulturni program je odprl Ženski pevski zbor Ajda, Irena Blažič pa nam je obudila spomin na Franceta

ŽPZ Ajda

Prešerna z recitacijo njegove pesmi Vrba iz Sonetov nesreče.

V nadaljevanju programa nam je prof. Neven Ušumović, ravnatelj Gradske knjižnice Umag predstavil pianista Bojana Glavino. Skladatelj, pianist, klavirski pedagog, predavatelj in publicist, rojen 1961 v Postojni, je na ljubljanski akademiji za glasbo diplomiral iz orgel in kompozicije. Njegov skladateljski opus je izrazito bogat in raznovrsten z okrog 400 deli. Več kot polovico svojega opusa je posvetil

otrokom in mladini, saj je izredno veliko delal na glasbeno-pedagoškem področju, kjer je prejel številna priznanja in nagrade.

Njegov Klavirski recital Slovenske klavirske miniature je nekakšna osebna antologija slovenske klavirske glasbe, saj obsega 30 izbranih miniatur 24 slovenskih skladateljev, od Linhartove *Mazurke* iz leta 1790 do skladb iz današnjega časa. V Umagu nam je približal in zaigral deset miniatur in končal s svojim *Nokturnom* – izjemna predstava.

dr. Zvone Žigon in Danica Bojković

V literarnem delu večera se je moderatorka, slovenistka dr. Vladka Tucovič, pogovarjala z večkrat nagrajenim Vanjo Peganom, leta 1967 rojenim primorskim pisateljem, glasbenikom in morjeplovcem. Njegovo pisanje je barvito, melodično in poetično, kar čuti, zna ubesediti. Svojo literarno pot je začel z dvema otroškima knjigama, nato je objavil zbirko dvanajstih kratkih zgodb *Kopanje mornarjev v topli vodi*, sledila sta dva romana *Čoln* in *Pisatelj, Adam in pilot* in zbirka kratkih zgodb *Nebo davnega poletja*. Nadalje sta izšli še dve

Folklorna skupina Ajda

knjigi, in sicer roman *Potovanje na začetek poti* ter slikanica *Tonin*. Poleg pisanja se posveča tudi poučevanju klasične kitare in piše scensko glasbo za gledališke predstave.

Na tokratnem srečanju smo slišali uvod romana *Svetilnik*, sam pisatelj pa nam je podrobneje predstavil knjigo kratkih pesmi *Vsaj za pesem odmaknjen od tega sveta* – zbirko energijsko močnih in ritmično brezhibnih haikujev, v katerih se pretakata ljubezen do morja in ženske. Povedal je, da jih je večino napisal na svoji jadrnici in nam jih nekaj tudi prebral.

Program je zaključila Folklorna skupina Ajda, ki je z venčkom slovenskih plesov razveselila celotno publiko. Na koncu seveda ni manjkala pogostitev članic kulinarčne skupine in prijetno druženje se je nadaljevalo še dolgo v noč.

Vesna Šereš

k
.....

kulturni večer v Gračišču

Ženski pevski zbor Ajda iz Umaga je nastopil v soboto, 20. januarja 2018, na kulturni prireditvi v Domu krajevne skupnosti v Gračišču na povabilo tamkajšnjega KD Šavrini in anka Šavrinke.

Vas Gračišče leži ob prometnici Koper-Buzet in je 21 kilometrov oddaljena od Kopra. Stari del vasi je strnjeno pozidan in na plošči, ki je vžidana v zvoniku cerkve sv. Miklavža, v glagolici in cirilici piše, da je bilo Gračišče že leta 1876 samostojna občina. V novem delu vasi je nekaj novih hiš, osnovna šola, v stavbi Zadrúžnega doma pa sta še pošta in trgovina ter zraven tudi gostilna. V svoji zgodovini je bila vas dvakrat požgana, prvič leta 1615, ko so jo v boju z Benečani opustošile in požgale avstrijske čete in drugič leta 1943, ko so Nemci požgali celotno vas. Leta 1965 so v Gračišču odkrili spomenik žrtvam NOB. Danes je Krajevna skupnost Gračišče del Mestne občine Koper.

V vasi delujeta dve kulturni društvi, med njimi KD Šavrini in anka Šavrinke, ki je v dvorani novega Doma

Ajdovke pred dvorano KS Gračišče

Ženski pevski zbor Ajda

Dramska skupina KD Šavri in anka Šavrinke

krajevne skupnosti organiziralo prireditev, na kateri so nastopili rojaki iz treh dežel: Italije, Slovenije in Hrvaške. Na začetku večera je vse prisotne, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička, pozdravila predsednica društva, gospa Nadja Jakomin.

V bogatem programu je najprej nastopila mlada domačinka Sara Knez, ki je prebrala odlomek iz zbirke pesmi Brumbole Alojza Kocjančiča, Šavrinke so zaplesale ples s plenerji na glavah. Nastopila je tudi pevska skupina Kantadore iz Gradina, folklorna skupina KD Stu

ledi iz Trsta in domača dramska skupina s komičnimi „štorijami“ Šavrinov. Prav vsi so bili nagrajeni z velikim aplavzom. Potem pa so zapele Ajdovke in z njimi je navdušeno pela vsa dvorana, saj pojejo stare, vsem znane slovenske narodne pesmi.

Po prireditvi so nas prijazni domačini lepo pogostili in večer se je nadaljeval v prijetnem druženju s pesmijo in plesom. Na koncu smo si obljubili, da se kmalu spet srečamo.

Vida Srdoč

S
.....rečanje učiteljic slovenščine
na Hrvaškem

V petek, 16. marca, in soboto, 17. marca 2018, smo imeli na Reki srečanje učiteljic slovenskega jezika na Hrvaškem v organizaciji Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije ter Inštituta za narodnostna vprašanja Ljubljana – enota Reka.

Srečanja se je poleg organizatorjev in novinarke udeležilo enajst učiteljic slovenskega jezika iz Istrske, Primorsko-Goranske, Varaždinske

in Splitsko-Dalmatinske županije. V dopoldanskem času smo gostovali v OŠ Pečine, kjer nam je ravnateljica Jasna Vukonić Žunić predsta-

vila aktivnosti na šoli, še posebej knjižnico za slepe in slabovidne otroke, učiteljica slovenščine Andreja Šlosar z učenci pa pouk slovenske-

Učiteljice slovenščine

ga jezika in kulture po modelu C. Učenci slovenščine vseh razredov so nas navdušili s svojimi recitacijami in petjem.

S poučevanjem slovenščine kot neobvezno aktivnostjo je leta 2006 na šoli začela že nekdanja ravnateljica Irena Margan, leta 2009 pa je prerasel v redni izbirni predmet, ki ga je do leta 2015 poučevala učiteljica Vida Srdoč. OŠ Pečine je prva osnovna šola na Hrvaškem, ki je uvedla poučevanje slovenskega jezika. Sledile so ji še OŠ Matulji, OŠ Kozala na Reki in OŠ Buzet.

Po odmoru za kosilo smo imeli v SKD Bazovica na Reki zanimivo predavanje dr. Barbare Riman (Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana – enota Reka) o zgodovini slovenstva na Hrvaškem, gospa Marjana Mirković pa nam je na kratko predstavila premožnega rojaka, mecena Josipa Gorupa, v katerega vili od leta 1950 deluje Slovenski dom KPD Bazovica.

Delovanje MIZŠ/ZRSŠ na področju dopolnilnega pouka in zamejskega šolstva se je po osamosvojitvi razširilo tudi na Hrvaško.

Obstajajo različne oblike poučevanja slovenskega jezika; poleg že omenjenega modela C kot izbirnega predmeta v osnovnih in srednjih šolah, ki ga financira Republika Hrvaška, obstaja tudi dopolnilni pouk slovenščine, ki poteka predvsem

Učiteljica slovenščine na Reki Andrea Šlosar in njeni učenci iz OŠ Pečine

pri slovenskih društvih na Hrvaškem, učiteljice pa plačuje Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije. Tretja oblika je pouk slovenščine v hrvaških osnovnih in srednjih šolah, učiteljice pa so iz Slovenije.

Delo je potekalo v dveh skupinah. Prvo skupino učiteljic dopolnilnega pouka slovenskega jezika sta vodila mag. Marko Koprivc (MIZŠ) in Eva Jurman (ZRSŠ), drugo skupino pa Roman M. Gruden (MIZŠ) in Veronika Pirnat (ZRSŠ). Obravnavali smo predvsem aktualno problematiko pouka na posameznih lokacijah in trende ter predloge izboljšav za naslednje šolsko leto.

Sobotni izlet v Opatijo in ogled kulturne dediščine slovenskih rojakov iz 19. stoletja nam je pokvarilo slabo vreme. Razšli smo se z ugotovitvijo, da so takšna srečanja zelo koristna in bi jih veljalo redno organizirati.

Klaudija Velimirović

Vesna se je poslovila od nas

Je že tako v življenju, da iz naše bližine včasih odidejo osebe, ki smo jih bili vajeni imeti ob sebi vsak dan. Seveda ostane praznina.

Tako je bilo, ko je od nas z željami po vrnitvi v domači kraj odšla naša nekdanja vedno nasmejana tajnica Jasmina. V našo sredino je takrat prišla Vesna.

Nehote smo jo v začetku stalno merili "z metrom", ki ga je s svojo pojavo utrdila prejšnja tajnica. To je seveda sila obremenjujoče za novo osebo, ki nikakor ne more biti enaka prejšnji. Ljudje smo si povsem

različni in imamo tudi sila različne vrline, kar bi seveda morali razumeti. In prav s to mislijo je potrebno sprejemati nove osebe v našem okolju, potrebno jim je dati priložnost, da pokažejo kaj zmorejo. Tako smo z Vesno doživeli prepoved Mavrice, osveževala je našo spletno stran, da smo postali bolj »vidni« na spletu, bila je desna in leva roka v pomembnih administrativnih poslih naši takrat novi predsednici,

skrbela je za fotodokumentacijo o naših dejavnostih in še in še ...

Za vse to smo Vesni hvaležni, saj je zagotovo veliko prispevala k veljavi in odmevnosti našega društva. Želja, da bi bila malo bližje svoji družini, jo je po dveh letih popeljala naprej. Na tej poti ji želimo: »Srečno, Vesna!«

Klaudija Velimirović

ruštva sedmih narodnih manjšin v Pulju ustanovila koordinacijo

Na sestanku pooblaščenih predstavnikov društev in skupnosti sedmih narodnih manjšin, ki je potekal 12. marca, je bilo ustanovljeno združenje narodnih manjšin z uradnim nazivom »KOORDINACIJA UDRUGA NACIONALNIH MANJINA SA SJEDIŠTEM U GRADU PULJ« (Koordinacija društev narodnih manjšin s sedežem v mestu Pulj).

Kakšne so bile pobude za ustanovitev takšnega združenja?

Znano je, da ima, razen italijanske avtohtone manjšine, osem narodnih manjšin v Pulju organizirana društva in skupnosti. Kljub temu, da se naše mesto zelo pogosto v javnosti predstavlja kot multikulturna sredina z visoko stopnjo tolerance, so aktivisti manjšinskih društev mnenja, da mestna uprava njihovo delovanje premalo finančno podpira, posebno v primerjavi z drugimi manj bogatimi sredinami. Poleg tega manjšine občutijo še druge težave, naj omenimo samo najbolj pereče, kot so nezadostne kapacitete primernih javnih prostorov za večje prireditve ali koncerte, premajhna medijska pokritost manjšinskih društev, njihovega dela in dogodkov, nezmožnost individualnega, samostojnega pristopa manjšinskih društev do razpisov evropskih finančnih virov zaradi pomanjkljivega strokovnega znanja v lastnih vrstah ...

Ideja o združevanju se je rodila na okrogli mizi za manjšinska društva, ki je bila organizirana decembra lani v prostorih »Zajednice Albanaca« v Pulju, kjer je bilo obravnavano vprašanje, kako do finančnih sredstev v evropskih skladih. Po zadnjem uradnem popisu prebivalstva v Pulju živi 13 % pripadnikov manjšin, zato je jasno, da lahko samo združeni dosežemo pozitivne spremembe.

Po tem je sledilo še več sestankov, kjer so postopoma nastajali temelji za ustanovitev koordinacije. Na podlagi uradnih odlokov o pristopu h Koordinaciji, podanih iz sedmih manjšinskih društev, in sicer iz albanske, bošnjaške, črnogorske, romske, madžarske, slovenske in srbske manjšine je Koordinacija dokončno zaživela na seji, 12. marca. Istega dne sta bila sprejeta temeljna dokumenta tj. Sporazum o pristopu h Koordinaciji in Poslovnik o delu. Izbrano je bilo predsedstvo in sestavljen program dela z aktivnostmi.

Koordinacija sicer ni pravna oseba, vendar so pravne osebe društva, ki jo sestavljajo. Vsako društvo, ki je član Koordinacije, prispeva po enega predstavnika, delegata, in njegovega namestnika, oba z mandatom dveh let. Koordinacija sprejema vse pomembne odločitve, in sicer s konsenzom.

Operativno delo Koordinacije in njeno delovanje navzven opravlja izbrano predsedstvo s tremi člani, izmed katerih je izbran predsednik. Koordinacija je odprta za nove člane, ki bi se naknadno želeli pridružiti.

Koordinacija namerava uresničiti svoje glavne cilje, ki so:

1. Z mestno upravo dogovoriti možnost, da društva s svojimi kvalitativnimi programi lahko pristopijo k razpisom za sredstva, ki so namenjena financiranju subjektov v kulturi, medtem ko so do sedaj lahko svoje programe prijavljala samo na natečaje in razpise za društva na splošno, kjer pa so sredstva veliko manjša.

2. Dobiti vsestransko pomoč od mestne uprave v obliki posebnega urada za narodne manjšine, ki bi se ukvarjal s specifičnimi problemi manjšinskih društev, vključno z iskanjem primernih natečajev in razpisov in pisanjem prijav na razpise za sredstva iz EU z namenom izgradnje kulturnega centra za narodne manjšine v Pulju.

3. Z lokalno TV postajo TV NOVA dogovoriti boljše spremljanje delovanja manjšinskih društev z uvajanjem polurne oddaje enkrat mesečno, v kateri bi bilo predstavljeno delo vsake narodne manjšine.

4. Sprožiti projekt »Dnevi odprtih vrat narodnih manjšin v Pulju«, ko bi imeli meščani Pulja priložnost obiskati prostore posameznih manjšinskih društev in se поблиže seznaniti z njihovim delom ter kulturo (prirejene bi bile tudi pokušine narodnih specialitet posameznih manjšin).

Vsekakor se pričakuje dobre rezultate delovanja Koordinacije na vseh področjih, kar bi imelo pozitivne učinke za vsa manjšinska društva, med njimi tudi za naše društvo.

Moje osebno mnenje je, da so manjšine z ustanovitvijo Koordinacije naredile zelo pomemben korak, bi bo gotovo obrodil dobre sadove.

Maja Tatković

šparglji naravni spomladanski razstrupljevalec

Šparglji so ena prvih vrst pomladne zelenjave. Njihova sezona, ki se začne z aprilom in traja vse do sredine junija, doseže vrhunec ravno okoli prvomajskih praznikov. Sicer so šparglji zelo zdravo živilo, ki naj bi pomagalo pri mnogih tegobah in učinkovito izboljševalo celo moško spolno moč.

To so vedeli že stari Rimljani, ki so slastne šparglje cenili kot aristokratsko jed. Hipokrat (400 let pr. n. š.) jih prvič omenja kot zdravilno rastlino. V 1. stol. n. š. so šparglje uporabljali pri zdravljenju ledvičnih obolenj, priporočali pa so tudi nošnjo špargljevega amuleta, ki naj bi preprečil neželjeno nosečnost. Po drugi strani pa so že takrat veljali za afrodiziak in vsaka nevesta je pred poroko dobila venček špargljev.

Šparglji so diuretiki in se zaradi tega priporočajo pri povišani temperaturi in za odplavljanje vode iz telesa. Korenina šparglja, kuhana v vinu, pa je odlično sredstvo proti zobobolu.

Učinkovina v špargljih je asparagin, ki se nahaja le v rastlinskih kalčkih. Več učinkovine je v belih kot zelenih špargljih. Asparagin poveča dejavnost ledvic in pospeši izločanje urina. Njegovi razgradni produkti

– jantarjeva kislina in amonijak – dajejo urinu neprijeten vonj. Kljub učinkovinam z močnejšim učinkom lahko tudi še danes v lekarnah marsikje po Evropi kupimo nekatere pripravke s šparglji za odvajanje seča. To so po navadi sestavljeni pripravki, ki poleg špargljeve osnove vsebujejo še druge diuretično delujoče rastline. Priporočljivi so pri vseh boleznih in težavah, pri katerih je zaželeno povečano odvajanje vode iz telesa.

Zdrav človek lahko poje vsak dan zajetno količino špargljev, ne da bi to kakorkoli slabo vplivalo na njegovo zdravje. Vnos špargljev morajo omejiti ljudje, ki so nagnjeni k ledvičnim kamnom in tisti s povečano vsebnostjo sečne kisline, saj lahko večje količine špargljev izzovejo napad gihta oz. putiko. Poleg že omenjene snovi asparagin so v špargljih še naslednje zdravilne učinkovine: arginin, tirozin, valin, purin, fenilalanin, izoleucin, koniferrin, vanilin, saponini, čreslovina, citronska, jabolčna in jantarna kislina. Šparglji so bogat vir rutina, ki krepi stene krvnih žil in kapilar, vsebujejo pa tudi glutation, ki je pomemben v boju organizma proti raku.

rijavite se! Mreža Alpe-Jadran za mlade

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu v sodelovanju s svojimi partnerji organizira izobraževalno mrežo Alpe-Jadran. Glavni namen te iniciative je oblikovati mrežo mladih voditeljev in podjetnikov, ki bodo v prihodnosti spodbujali prednosti regionalnega razvoja in se vključevali v procese globalizacije s poudarkom na regijski povezavi in ohranjanju slovenstva preko instrumentov gospodarskega sodelovanja in razvoja.

Udeleženci naj bi spoznali predvsem prednosti slovenstva in z njim povezanega mreženja za uspešno profesionalno delo in kariero v regiji Alpe-Jadran.

Cilj izobraževanja je letno izobraziti in usposobiti 30 do 50 mladih zamejcev, ki bodo ta znanja tudi praktično uporabljali ter jih ustrezno oplemenili v svojem profesionalnem delovanju. Cilj je, da udeleženci skozi serijo seminarjev skupaj pripravijo štiri čezmejne regionalne EU projekte, zrele za prijavo na INTERREG programe.

Ciljna skupina so slovensko govoreči mladi, študentje, diplomiranci, poslovneži, vodje organizacij in podjetniki iz vsake države/regije – Italija, Avstrija, Madžarska, Hrvaška, Slovenija. Starostno obdobje pa je od 18 do 35 let.

Osnovne teme izobraževanja so regionalizacija in globalizacija, zgodovinski razvoj regij, razvijanje slovenstva v globalnem svetu, ma-

nagement, podjetništvo in start up podjetja, vloga znanja in človeškega kapitala, mediji in komunikacija ter EU sredstva in priprava projektov.

Program bo potekal takole:

25. in 26. 5. – Celovec (Avstrija)

15. in 16. 6. – Trst (Italija)

7. in 8. 9. – Reka (Hrvaška)

05. in 06. 10. – Monošter (Madžarska)

Potni stroški, prehrana in namestitve so kriti s strani organizatorjev programa. Udeleženci sami krijejo stroške prihoda na mesto izvajanja izobraževanja.

Kontakt za prijavo in informacije o poteku programa za udeležence iz Hrvaške:

Natali Iskra, Udruga za razvoj civilnog društva »EU korak«

E-pošta: natali.eukorak@mail.inet.hr

Telefon: 091 22 33 421

10/05/2018,
18/05/2018
25/05/2018,
01/06/2018
23/06/2018

Dnevi antike v Pulju
10 – 21h, Forum Pula

26/05/2018

**Backstage live Pula 2018:
James Carter's Elektrik
Outlet**

Istrsko narodno gledališče
jazz koncert, 20 h

17/06/2018

**Manifestacija
Na ulicah in trgih
2018**

(sodelujejo: OKUD Istra, Matko
Brajša Rašan, KUD Uljanik, pevski
zbor Lino Mariani, Pihani orke-
ster Pula, Puljske mažoretke),
Forum, 20 h

15/06/2018

**Festival melodij Istre in
Kvarnerja**

Forum, Pula, 20 h

*"Ne moreš preprečiti, da ptice zaskrbljenosti
letajo nad tvojo glavo, lahko pa preprečiš,
da se ti ugnezdiijo v laseh."*

mavrica